

Zsigmond Csaba

A rendőrségi szolgálati jogviszonyban elkövetett kötelességszegés szolgálatban bűncselekmény miatt indult büntetőeljárások során felmerülő jogalkalmazási problémák

1. Bevezető

A címben hivatkozott tényállás a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. tv. katonai bűncselekmények fejezetében található. Mint általában a katonai bűncselekmények ez a tényállás is a speciális katonai viszonyokat, szigorú hierarchiából adódó rendet és kötelmeket védi azzal, hogy az ott jelentkező devianciák szankcionálására szolgál.¹

Ahogy korábban több szerző is leírta, hogy míg a köztörvényes bűncselekményeknél elsősorban a vagyoni elleni és a közlekedési bűncselekmények dominálnak addig a katonai bűncselekmények közül az egyik leggyakoribb a kötelességszegés szolgálatban.² Ezt igazolja egy másik korábbi kutatás eredménye is mely a 2004-2013 közötti időintervallumban vizsgálta ezen tényállások előfordulását, melyben kimutatható volt, hogy a jogerős elmarasztalással lezárt katonai büntetőügyek közül a vizsgált időszakban ez a deliktum volt a leginkább jellemző.³

Egyes szerzők megállapítják, hogy a korrupciós bűncselekmények nehéz bizonyíthatóságára tekintettel az eljáró

¹ KARDOS Sándor István: A hivatásosok által elkövetett katonai bűncselekmények főbb jellemzői. Belügyi Szemle, 2015/6, 67-85.o.

² HAUTZINGER Zoltán: A katonai büntetőjog rendszertana. AndAnn Kiadó, Pécs.2010. 56. o.

³ KARDOS: i.m. 76.o.

katonai ügyészségek sok esetben nem vesztegetéssel, hanem ezzel a bűncselekménnyel gyanúsítják az elkövetőt⁴.

Jómagam, mint a Nemzeti Közszolgálati Egyetem RTK tanársegéd oktatója a nappali tagozaton tanuló hallgatók oktatásában is részt veszek. A szakmai tárgyak oktatásán túl feladatom a hallgatók fent már hivatkozott katonai rendre és fegyelemre nevelése, illetve az elvárt szolgálati kötelmek maximális teljesítésére való nevelés. Ezért az e tárgyban keletkezett bűnügyek vizsgálata és a bűnügyek jogi minősítéséből fakadó nehézségek feltárása saját érdekem is.

Ezen kívül tekintve, hogy egy gyakran előforduló és így a jogalkalmazók által gyakran alkalmazott tényállásról van szó indokoltnak láttam megvizsgálni, hogy a jogalkalmazók milyen jogértelmezési és azon belül minősítési problémákkal találkozhatnak munkájuk során. A vizsgálat során kizárólag a rendőri szolgálati jogviszony keretén belül elkövetett bűncselekmények gyanúja miatt indult eljárásokat vizsgáltam részletesen. Ennek céljából empirikus kutatást végeztem a nyilvánosan elérhető bírósági határozatok gyűjteményében 2015-2021 között keletkezett jogerős ítéletek vonatkozásában, és azokat az ügyeket vontam részletes elemzés alá melyben a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú ítéletet a jogi minősítés vonatkozásában változtatta meg. Az így kigyűjtött és csoportosított ítéleteket részletes elemzés alá vontam, annak érdekében, hogy a felmerülő jogalkalmazói minősítési nehézségekre választ kapjak, és a kutatással a jogalkalmazók munkáját segítsem.

⁴ VEPRIK Zita: A rendészeti környezetben elkövetett korrupciós bűncselekmények felderítésének gyakorlati sajátossága, *Belügyi Szemle*, 2019/7-8. 159-176.o.

2. Módszertan

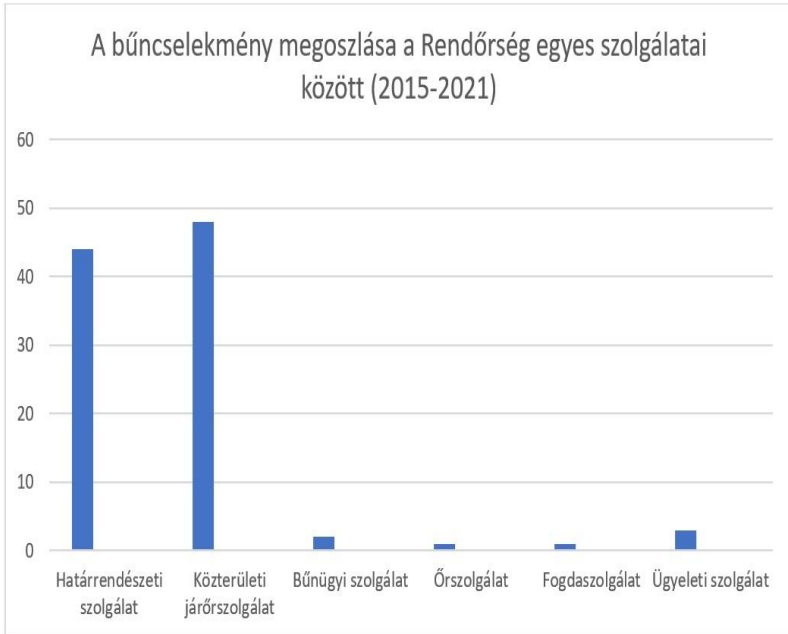
A kutatás adatbázisa a bevezetőben már hivatkozott bírósági határozatok gyűjteménye. A kereső felületen a „Határozatkereső” rovatba a „kötelességszegés szolgálatban” kulcsszót írtam be, majd a „több szűrő” rovatban a „Határozatot meghozó bíróság” rovatba a „Fővárosi Ítéltábla” szót és a „Határozat meghozatalának ideje” rovatba pedig 2015 és 2021 közötti időintervallumot állítottam be.

A beállított keresésnek megfelelően a rendszer 174 db ítéletet adott ki a vizsgált időszakban.

Ezeket egyenként részletes elemzés alá vontam. Egyrészt elsősorban azt vizsgáltam, milyen katonai szolgálati formában fordult elő a bűncselekmény.

Majd ezek közül kiválasztottam a rendőrségi szolgálati jogviszonyban elkövetett ítéleteket, amely a vizsgált időszakban összesen 102 db volt, ezeket vontam részletesebb elemzés alá. A rendőrségi szolgálati jogviszonyban elkövetett kötelességszegés szolgálatban bűncselekmények közül másodfokon befejezett ügyek megoszlását az alábbi grafikon mutatja.

1. számú grafikon

Szerző saját szerkesztése

Ezek közül azokat választottam ki, melyekben a másodfokon eljáró bíróság a tényállás jogi minősítésében változtatta meg az elsőfokú ítéletet. Ez alapján 12 db ítéletet kaptam.

A hivatkozott ítéleteket és azok megoszlását az alábbi táblázat tartalmazza

KATONAI JOGI ÉS HADIJOGI SZEMLE
2022/2. SZÁM

1. számú táblázat (szerző saját szerkesztése)

Szándékosság vagy gondatlanság a minősített esetre?	„Szolgálatra jelentős hátrány” értelmezése	Bűncselekmény, vagy csak fegyelmi?	Folytatólagosság	Hivatali visszaélés vagy kötelességszegés szolgálatban ?
I.fok Kb.II.36/2018/24. II.fok 6.Kbf.47/2019/8.	I. fok KB.II.70/2014/20 II.fok 6.Kbf.153/2016/5.	I.fok KB.I.59/2014/9. II. fok 6.Kbf.61/2015/7. III. fok Bhar.971/2016/3.	I.fok Kb.53/2021/13 II.fok 6.Kbf.30/2021/35	I.fok Kb.819/2014/27. II.fok 6.Kbf.63/2014/8.
I.fok 42.Kb.895/2014/17. II.fok 6.Kbf.81/2015/6.	I.fok Kb.II.44/2014/7 II. fok 6.Kbf.25/2016/5.	I.fok. Kb.2/2011. II. fok 6.Kbf.52/2016.	I.fok Kb.II/26/2014./3 II.fok 6.Kbf.12/2014/5.	I.fok Kb.5/2016/1. II.fok 6.Kbf.102/2016/7.
		I.fok 41.Kb.107/2014/8 II.fok 6.Kbf. 63/2014 /8.	I. fok. Kb.62/2017/2. II.fok 6.Kbf.14/2018/5.	

Az így összegyűjtött ítéleteket csoportosítottam aszerint, hogy milyen típusú volt a minősítésből eredő probléma, ez alapján az alábbi típusokat találtam:

- a minősített eset, mint eredmény (a szolgálatra jelentős hátrány veszélye) tekintetében fennállt-e a szándék, vagy arra csupán az elkövető gondatlansága terjedt ki,
- az eredmény „jelentős hátrány” értelmezése,

- a „szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezés más módon súlyosan” való megszegése, mint elkövetési magatartás értelmezése,
- folytatólagosság problémája,
- hivatali visszaélés vagy kötelességszegés szolgálatban bűncselekmény megállapítása?

2. A törvényi tényállás elemzése

A Btk. 438.§ szabályozza a kötelességszegés szolgálatban bűncselekmény tényállását.

438. § (1) Aki ór-, ügyeleti vagy egyéb készenléti szolgálatban – az adott szolgálatra vonatkozó szolgálati intézkedés rendelkezéseit megszegve – elalszik, vagy a szolgálat ideje alatt szeszes italt, illetve kábítószer vagy kábítószernek nem minősülő kábító hatású anyagot vagy szert fogyaszt, rendeltetési helyét elhagyja, vagy a szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezést más módon súlyosan megszegi, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Ha a bűncselekmény a szolgálatra jelentős hátrány veszélyével jár, a büntetés büntett miatt

- a) az (1) bekezdésben meghatározott esetben három évig,
 - b) háború idején vagy megelőző védelmi helyzetben egy évtől öt évig
- terjedő szabadságvesztés.

A bűncselekmény jogi tárgya a „törvényben meghatározott szolgálati feladatok teljesítéséhez fűződő érdek, valamin a szolgálati rend és fegyelem”.⁵

⁵ KARSAI Krisztina (szerk.): *Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényhez*, Budapest, Wolters Kluwer, 2019, 809.o.

Az egyes szolgálati feladatokat a törvény nevesíti, ezen kívül keretrendekezést is tartalmaz, melyet külön rendelkezések töltenek ki tartalommal, például az egyik ilyen a rendőrég esetében a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet⁶.

Elkövetési magatartások: elalvás, szeszes ital fogyasztása, kábítószer vagy kábítószernek nem minősülő kábító hatású anyag vagy szer fogyasztása, a rendeltetési hely elhagyása, vagy a szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezés más módon súlyosan való megszegése.

A konkrétan nevesített elkövetési magatartásoknál a katona nem képes a szolgálat ellátására⁷. A más módon történő súlyos megszegés minden olyan tevékenység vagy mulasztás, amely az előzőekben felsorolt elkövetési magatartások körébe nem tartozik, de azokkal azonos sérelem előidézésre alkalmas.⁸

Alany: a bűncselekmény alanya a büntetőjogi értelemben vett katona lehet, így rendőr is.

Bűnösség: a bűncselekmény alapesete szándékosan, míg a minősített eset gondatlanul is megvalósítható.

Minősített eset: a bűncselekmény a szolgálatra jelentős hátrány veszélyével jár. Álláspontom szerint a minősített esetben eredményt (jelentős hátrány veszélye) fogalmazott meg a jogalkotó. Ezért a jelentős hátrány veszélyének fennállásán túl szükséges, hogy ez az elkövetési magatartással okozati összefüggésben keletkezzen.

A szolgálat szabályainak megszegése, akkor jár a szolgálat számára jelentős hátrány veszélyével, ha a szolgálat tárgya különös fontossággal bír, például határőrizet, közterületi

⁶ KARSAI: i.m. 810.o.

⁷ KARSAI: i.m. 810.o.

⁸ BH 2002. 133.

járőrszolgálat, és az elkövetési magatartás folytán a jelentős hátrány bekövetkezésének reális esélye fennáll.⁹

Halmazat: a bűncselekmény bármilyen vagyon elleni bűncselekménnyel is állhat halmazatban, amennyiben azt a szolgálat ellátása során követik el.

Folytatólágosság állapítható meg a kialakult gyakorlat szerint, ha az elkövető ugyanazon szolgálat alatt tanúsít ismételten kötelességszegő magatartást.¹⁰

Többrendbeli, szolgálatban kötelezettségszegés megállapítására akkor kerülhet sor, ha újabb szolgálatba vezénylés során már az újabb szolgálat során követ el a katona kötelezettségszegést¹¹

3. A kutatási eredmények

3.1. A minősített eset, mint eredmény tekintetében a szándékos vagy gondatlan alakzat megállapításának kérdése

Az egyik jogalkalmazói minősítésből eredő probléma a vizsgált ügyek tekintetében abban merült fel, hogy hogyan értelmezzék az eredményre kiterjedő szándékot mint szubjektív tényállási elemet. A konkrét probléma az eshetőleges szándék és a tudatos gondatlanság elhatárolásából ered. A minősített eset csak akkor állapítható meg, ha arra az elkövetőnek legalább az eshetőleges szándéka kiterjed.

Egyik ügyben¹² abban tévedett mind az elsőfokú bíróság mind az eljáró ügyészség, hogy szándékos bűnösséget és így büntetési alakzatot állapított meg gondatlan elkövetés

⁹ KARSAI: i.m. 811.o.

¹⁰ KARSAI: i.m. 812.o.

¹¹ BH 1988. 252.

¹² KB.II.36/2018/24

helyett. Az irányadó tényállás lényege szerint a vádlott műveletirányító parancsnokként látott el szolgálatot több esetben. A szolgálatok ellátása során a vádirat és ítélet szerint 14 esetben az állomány elhelyezésére szolgáló hotelbe ment, ahol minden esetben több órát tartózkodott és pontosan nem meghatározható időtartamban aludt. Az alvás megkezdése előtt a használatában lévő EDR rádiót egyik alárendeltjének adta. Az elsőfokú bíróság szerint ezzel több az ítéletben részletesen felsorolt és kifejtett MRFK vezetői intézkedést és kötelmet szegett meg, mellyel eshetőleges szándéka kiterjedt a bűncselekmény minősített esetére, azaz az elkövetett bűncselekmény tudati oldalán megállapítható, hogy a szolgálatra jelentős hátrány veszélyére (az államhatár rendjének sérelmére) kiterjedt a szándéka.

A másodfokú ítéletben¹³ a bíróság kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság nem tévedett abban, hogy a vádlott a szolgálati intézkedés rendelkezéseit szegte meg több esetben azzal, hogy engedély nélkül ment a hotelbe, ahol aludt, illetve ezzel a szolgálatra nézve jelentős hátrány veszélyét idézte elő, mellyel a bűncselekményt elkövette. Tévedett azonban a bűnösség kérdésében. Kifejtett álláspontja szerint a határőrizet a vizsgált esetben több szinten valósult meg, melyben a vádlott parancsnoki (koordinációs és ellenőrzési) feladatot látott el. Így nem állapítható meg a „belenyugszik” bűnösségi alakzat az eredményre kiterjedően, vagyis közvetlenül az általa ellátott koordinálási és ellenőrzési feladatok nem közvetlenül veszélyeztették a határ őrizetének védelmét, mivel azt az ott szolgálatot teljesítő állomány és a közvetlen parancsnokok ellátták, így a jelentős hátrány bekövetkezésének veszélye távoli volt. Mindezek alapján bűnössége, hanyag gondatlansággal, azaz „a könnyelműen bízik” bűnösségi

¹³ 6.Kbf.47/2019/8.

alakzattal valósult meg a minősített eset tekintetében, vagyis csak a bűncselekmény alapesete állapítható meg.

Egy másik ügyben¹⁴ az irányadó tényállás szerint a vádlott fogdaszolgálatban őrparancsnoki feladatot látott el, melynek során alapos ruházatátvizsgálásának elmaradásával került befogadásra egy fogvatartott. Ezzel a rendőrségi fogdaszolgálati szabályzatot szegte meg. A vádlott egyébként a ruházatátvizsgálást csupán szemrevételezéssel hajtotta végre, mivel a fogvatartottal azonos nemű őr nem volt szolgálatban. A fogvatartott az ellenőrzés elmaradásának köszönhetően egy mobiltelefont is be tudott csempészni a rendőrségi fogdába.

Az elsőfokon eljáró bíróság a bűncselekmény hanyag gondatlan alakzatát (könnyelműen bízik) állapította meg. Ezzel szemben a másodfokon eljáró tanács ítélete szerint a vizsgált esetben a vádlott kötelessége lett volna jelteni az intézkedésre jogosult parancsnok felé, hogy a ruházatátvizsgálásnak akadálya merült fel, nincs a fogvatartottal azonos nemű személy, aki azt elvégezné. Mivel ezt nem tette meg a cselekménye szándékos mulasztásnak minősül, vagyis a bűnösség eshetőleg szándékkal (belenyugszik) valósult meg a minősített eset tekintetében.

Az eljáró másodfokú tanács az ítéletben¹⁵ részletesen kifejtette, hogyan különböztethető meg a két bűnösségi alakzat. Az ítéletben hivatkozott a Btk. 7. §-ára, mely szerint „szándékosan követi el a bűncselekményt, aki cselekményének következményeit kívánja, vagy a következménybe belenyugszik”. A Btk. 8. §-a pedig a gondatlanságról úgy rendelkezik, hogy „gondatlanságból követi el a bűncselekményt, aki előre látja cselekménye lehetséges következményeit, de könnyelműen bízik azok elmaradásában,

¹⁴ 42.Kb.895/2014/17.

¹⁵ 6.Kbf.81/2015/6.

vagy cselekményei lehetséges következményeit azért nem látja előre, mert a tőle elvárható figyelmet, vagy körültekintést elmulasztja”.

Az irányadó bírói gyakorlat szerint az eshetőleges szándék, és a tudatos gondatlanság elhatárolásakor az egyik szempont az előre látható következmények tekintetében az elkövető pszichikus viszonyulása. Abban az esetben, ha az elkövető minden alap nélkül bízik a cselekmény következményének elmaradásában, akkor az elkövető eshetőleges szándékára és nem gondatlanságára kell következtetni. Az alaptalan bizakodás nem jelentheti a negligencia megállapítását. Konkrét ügyben a fogdaszolgálatban lévő őr minden alap nélkül bízott abban, hogy az előírt alapos ruházatátvizsgálás elmaradásával a fogvatartott nem visz be magával a fogdára tiltott tárgyat.

3.2. A „szolgálatra jelentős hátrány”, mint eredmény értelmezése

A vizsgált időszakban a kutatás során két ilyen ügyet találtam. Az egyik elsőfokú ítélet szerint¹⁶ a vádlottak közterületi járőrszolgálatot hajtottak végre a rendőrkapitányság illetékességi területén, melynek során mélységi ellenőrzés keretében a migráció és árucsempészet felderítése céljából az arra haladó gépkocsik megállítása és ellenőrzés lett volna a feladatuk. Az ítéleti tényállás szerint azonban a vádlottak a szolgálati idejük alatt az arra elhaladó 88 járműből egyetlen gépkocsit sem állítottak meg, mellyel több ORFK utasításban foglalt rendelkezést sértettek meg, és ez alapján az első fokon eljáró bíróság a Btk. 438. §. (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a. pontja szerint minősülő kötelességszegés

¹⁶ Kb.70/2014/20.

szolgálatban büntetőben mondta ki a vádlottak bűnösségét. A másodfokú tanács az elsőfokú ítéletet a jogi minősítés tekintetében módosította¹⁷, vagyis a minősített büntett alakzat helyett alapeseti vétség alakzatot állapított meg. Az indokolás szerint a minősített esethez szükséges „jelentős hátrány veszélye”, mint eredmény az államhatáron szolgálatot teljesítő állomány kötelességszegése esetén fennáll, mivel azzal lehetővé válik az államhatár megsértése, jogellenes átlépése. Azonban ez az értelmezés nem terjeszthető ki, az egyébként közterületi szolgálatot ellátó rendőrök mélységi ellenőrzésére. Az a tény, hogy egy adott szolgálaton belül nem folyamatosan, csak meghatározott időtartamokban, szűrőpróbaszerűen kerül sor ellenőrzésre, nem az államhatár rendjének közvetlen védelméhez (mint kiemelt szolgálati feladat) hanem napi jellegű közterületi feladatnak minősül, melynek elmulasztása nem alapozza meg a minősített eset, azaz a szolgálatra jelentős hátrány megállapítását.

A másik ügyben¹⁸ a vádlottak határőrizeti szolgálati feladatokat láttak el, melynek során „a kezelőhelyiségben 1 fő feladata a kezelőpulton lévő kar használatával kézzel vezérelni egy hőkamerát és ezzel legalább 10-15 percenként véletlenszerű mozgást létrehozni, a másik kezelőnek a Scan vonalon futó további három kamera képét kellett figyelnie. Stabil hőkamera kezelői szolgálatuk során I.r. vádlott és II.r. vádlott a T. települési, M. települési és K. települési stabil hőkamerát kézi vezérléssel egyáltalán nem kezelte”. Ezen kívül I. rendű vádlott szeme több percen keresztül csukva volt (az elalvás tényét a bíróság nem tudta megállapítani), míg a II. rendű vádlott esetében azt állapította meg, hogy a hőkamera képét figyelte, azonban azt az előírások szerint nem mozgatta.

¹⁷ 6.Kbf.153/2016/5

¹⁸ Kb.II.44/2014/7.

Az I. rendű vádlott mulasztásával egyrészt a vonatkozó ORFK utasításban foglaltakat sértette meg, másrészt a határrendészeti kirendeltség vezetőjének intézkedését szegte meg súlyosan, ezért az I. rendű vádlottat a bűncselekmény minősített esetében ítélte el. A II. rendű vádlottnál megállapította, hogy az ORFK utasításban foglaltakat nem, de a határrendészeti kirendeltség vezetői utasításban foglaltakat a kamera mozgatásának elmaradásával megsértette, ezért őt csupán a bűncselekmény alapesetében mondta ki bűnösnek. A másodfokon eljáró tanács szerint¹⁹ a II. rendű vádlott bűnössége is megállapítható a minősített eset tekintetében, ugyanis igaz, hogy mulasztása nem az ORFK utasításban „csupán” a kirendeltség vezetői intézkedésben foglaltakat sértette meg, azonban ezen magatartásával ugyanolyan fokban veszélyeztette jelentős mértékben a határrendészeti szolgálati tevékenység célját, mint az elsőrendű vádlott. Ugyanis magatartása következménye lehetett a határsáv rendjét sértő jogellenes magatartás felderítetlenül való maradása.

3.3. Bűncselekmény, vagy csak fegyelmi felelősségre vonás, azaz a „szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezések más súlyos módon” való megszegése megállapítható- e?

A kérdés akár úgy is feltehető, hogy felmenthető-e a vádlott a kötelességszegés bűncselekmény vádja alól. Ezeknél az eseteknél a törvényi tényállás negyedik elkövetési magatartásaként hivatkozott szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezések más súlyos módon való megszegésének értelmezése okozott problémát.

¹⁹ 6.Kbf. 25/2016/5.

Az elsőfokon eljáró törvényszék által megállapított tényállás szerint²⁰ a 2011. november 11-én járőrszolgálatot látott el a két vádlott, amikor azt a tájékoztatást kapták az ügyelettől, hogy kollegáik két román rendszámú feltehetően csempészetrel foglalkozó járművet kezdtek követni, és egyben utasította az ügyeletes a két vádlottat, hogy a követett gépkocsikat megadott helyen tartóztassák fel és vonják ellenőrzése alá. A vádlottak az ügyelet által megadott helyre hajtottak, erről rádión jelentést tettek, ott a gépkocsival úgy álltak meg, hogy a megállítani szándékozott járművek oldalával ellentétes oldalon álltak le, azonban a gépkocsiból nem szálltak ki, a vádlotti védekezés szerint figyelő pozíciót vettek fel. A vádirat és az elsőfokú ítélet szerint azt a körülményt nem biztosították, hogy az arra elhaladó gyanúsak ítélt gépkocsikat megállítsák. Az elsőfokú ítélet szerint „mivel a vádlottak a feltehetően csempészetet elkövető gépjárművek vezetőivel szembeni ellenőrzésre irányuló utasítást, azok várható haladási irányával ellentétes oldalon leállított szolgálati gépjárműben helyet foglalva nem teljesítették, így annak reális lehetőségét megteremtették, hogy az át nem fogott útszakaszon esetleg felbukkanó gépkocsik megállítással nélkül tovább haladjanak”. Az ítélet szerint annak nincs jelentősége, hogy a megadott gépkocsik egyáltalán elhaladtak e előttük, „ugyanakkor az a tény, hogy a vádlottak szolgálati feladataikat, illetve az ügyeletes ellenőrzésre vonatkozó utasításának nem tettek eleget, azzal a következménnyel jár, hogy a szolgálatra jelentős hátrány veszélye bekövetkezhetett, hiszen meg volt a lehetősége annak, hogy a kérdéses gépjárművek hatósági ellenőrzés nélkül tovább haladhattak”, mind ezek alapján a vádlottak a szolgálatra nézve a jelentős hátrány bekövetkezésének lehetőségét teremtették meg. Ugyanakkor az

²⁰ Kb.59/2014/9.

elsőfokú bíróság azt is kifejtette, hogy a vádlottak nem a szolgálat ellátására vonatkozó általános szabályt szegtek meg, hanem az ügyeletes konkrét utasítását, vagyis a kötelességszegés így valósult meg.

A másodfokon eljáró ítélőtábla²¹ az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a két vádlottat a kötelességszegés vádja alól felmentette. Indokolásában hivatkozott az ORFK 7001/2006. (IV.6.) számú irányelvére mely a közúti járművek megállításának és követésének módszereiről és taktikájáról szól. Az irányelv szerint „a gépkocsizó járőrök feladataikat a koordináló parancsnok utasításának megfelelően látják el, olyan pozíciót foglalnak el az úton, ahonnan az útvonalon történő eseményeket folyamatosan figyelemmel kísérhetik, és a koordináló parancsnok utasítását a követés megkezdésére, vagy bármely más intézkedés foganatosítására (forgalomszabályozás, forgalomterelés, szabad tovább haladás biztosítása) haladéktalanul meg tudják kezdeni”. A két vádlott azzal, hogy az úttest mellett álló szolgálati gépkocsiban maradt az irányelvben foglaltaknak megfelelően jártak el. Ugyanakkor az ügyeletes sem adott ki pontos, konkrét utasítást részükre arra vonatkozóan, hogyan milyen módon álljanak meg a szolgálati gépkocsival annak érdekében, hogy az arra haladó gépkocsikat fel tudják tartóztatni. Ezért nem állapítható meg a szolgálat ellátására való általános vagy az ügyeletes által kiadott konkrét rendelkezés megsértése, mely alapján a vádlottakat bűncselekmény hiányában mentette fel a másodfokú bíróság. Az ügy ezt követően került harmadfokon a Kúria elé, mely végzéssel²² hagyta jóvá a másodfokú ítéletet, és helyt adott a felmentés indokának.

²¹ 6.Kbf.61/2015/7.

²² Bhar.I.971/2016/3.

A következő ügyben az eljáró Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa által megállapított tényállás szerint²³ a vádlott határrendészeti kirendeltségen látott el szolgálatot. „ A szolgálati ideje alatt B. településen 12.06 órakor a belépő I. forgalmi sávon belépésre jelentkezett egy ukrán állampolgárságú személy spanyol honosságú személygépjármű vezetőjeként. Az ukrán állampolgárt alapos ellenőrzés keretében ellenőrizte, a határregisztrációs rendszerben rögzítette, úti okmányában kiléptető bélyegzőlenyomatot helyezett el, viszont a rendelkezésére álló technikai eszközökkel a személygépjármű okmányait a forgalmi engedélyt és a járműkísérő adatlapot nem kellő körültekintéssel és alaposan ellenőrizte, így nem fedte fel a forgalmi engedély és a technikai adatlap hamis utánzott voltát, illetve azt, hogy a hamis okmányokban szereplő alvázszám egy karakter tekintetében eltér a járművön található alvázszámtól. A személygépjármű beléptetésével a szolgálatra jelentős hátrány bekövetkezett”. A vádlott ezzel a Rendőrség Határrendészeti Szabályzatáról szóló rendelkezést sejtette meg, mellyel a szolgálatra nézve jelentős hátrány következett be, és ezért a bíróság a bűncselekmény gondatlan alakzatában mondta ki bűnösnek. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéletábrla Katonai Tanácsa ítéletében²⁴ megváltoztatta az elsőfokú ítéletet, és a vádlottat felmentette. Indoklása szerint ugyanis a vádlott eleget tett a hivatkozott Határrendészeti Szabályzatban foglaltaknak azzal, hogy ellenőrizte az útiokmányt, a jármű iratait, az, hogy annak hamis voltát nem fedte fel nem lehet bűncselekmény megállapításának alapja, hiszen nem kötődik konkrét kötelességszegő magatartáshoz, tehát a bűncselekmény gondatlan alakzata sem állapítható meg. Vagyis a törvény által

²³ Kb.2/2011.

²⁴ 6.Kbf. 52/2016.

megfogalmazott „kötelesség más súlyos módon” való megszegése nem állt fenn. A harmadfokon eljáró Kúria a másodfokú ítéletet végzésével²⁵ helybenhagyta.

Egy másik ügyben²⁶ 2013. május 04-én a vádlott társával közterületi járőrszolgálatot látott el. Szolgálatuk alatt a szolgálati járművel közlekedve észlelték 22.15 óra körüli időben, hogy velük szemben egy olyan általuk már korábbi intézkedésekből ismert személy közlekedik gépjárművel, aki járművezetéstől eltiltás hatálya alatt áll. Nevezett személyt ezért intézkedés alá próbálták vonni, aki azonban a rendőri intézkedés alól magát kivonta és a járművel menekülni kezdett, ezért a járőrök őt üldözni kezdték, közben az ügyeletnek is jelentették szóban az ennek tényét. Az elkövető a későbbiekben a járművet lelassítva és abból kiugorva kísérelt meg menekülni, a vezető nélkül maradt jármű így még kb 6-8 métert tett meg így. A vádlott és társa a menekülő személyt elfogta, és kényszerítő eszközök (testi kényszer, bilincs) segítségével előállították az illetékes rendőrkapitányságra. Az intézkedést követően a vádlott rádión jelentette a megyei ügyeleti szolgálatnak az eseményt, azonban csak a járművezetéstől eltiltás szabálysértésről tett jelentést, arról nem hogyan került sor az elkövető elfogására. A vádlott ezt követően még egy esetben hívta a megyei ügyeletet, melynek során statisztikai adatok szolgáltatásával kapcsolatban tett fel kérdést, de továbbra sem közölte az elfogás körülményeit, és azt a tény sem, hogy a légalkoholmérő készülék az előállított személynél alkoholfogyasztás tényét igazolta, illetve, hogy a közúti veszélyeztetés büntettének gyanúja állhat fenn. Az előállított személyt ezt követően 23 óra 40 perckor bocsátották szabadon. A vádlott az előállításáról szóló jelentésben részletesen kitért

²⁵ Bhar. I. 563/2017.6

²⁶ 41.Kb.107/2014/8.

az előállítás körülményeire, és arra, hogy az előállított személynél alkoholfogyasztást jelzett a légalkoholmérő készülék.

A megyei ügyeletes ezt a jelentést 01 óra 30 perc körüli időben a Robotzsaru rendszerben olvasta, és felhívta a vádlottat, hogy szóban miért nem tett jelentést az elfogás körülményeiről, illetve az ittasság tényéről. Ezen kívül közölte a vádlottal, hogy a rendőri intézkedés így szakszerűtlen volt, mivel a közúti veszélyeztetés gyanújára tekintettel helyszínelőket is kellett volna a helyszínre hívni.

A telefonbeszélgetést követően a vádlott újabb jelentést készített, ebben azonban már úgy írta le a tényállást, hogy az előállított személy nem a mozgó járműből ugrott ki, hanem azt megállítva szállt ki és kísérelt meg menekülni, vagyis a közúti veszélyeztetés gyanúja már nem áll fenn, majd a jelentés leírását követően ezt telefonon is jelezték a megyei ügyeletes felé. Az ügyeletes azonban a már korábban írt jelentést vitte fel a megyei eseménynaplóba. A vádlott és társa az újabb jelentést aláírta, és parancsokkal is ellenjegyeztették. Az első fokú ítélet szerint „, a vádlott azzal, hogy nem tett részletes jelentést az ügyeletesnek a helyszínen végzett intézkedésükről, megszegte munkaköri leírásának Általános munkaköri és Speciális munkaköri feladatok több pontjában, valamint a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011 (IX. 22.) BM rendelet 4. § (3) bekezdésében, valamint 38. § (1) bekezdésében foglaltakat ”.

A fentiek alapján az elsőfokú bíróság a vádlottat kötelességszegés büntetében és hamis magánokirat felhasználás vétségében²⁷ mondta ki bűnösnek.

²⁷ Az ítélet részletesen kifejti, hogy a bíróság szerint a rendőri jelentések miért nem tekinthetők közokiratnak. Ezt az álláspontot a másodfokú tanács megváltoztatta, és kifejtette, hogy az közokirat.

A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa²⁸ az ítéletet megváltoztatta és a vádlottat a kötelességszegés szolgálatban büntett vádja alól felmentette. Indokolásában a bíróság kifejtette, hogy a vádlott azzal, hogy nem tett szóban jelentést az elfogás tényéről és körülményeiről nem követte el a kötelességszegés bűncselekményét. A vádlott részéről ez a hiányos tartalmú jelentéstétel nem tekinthető szándékos magatartásnak. Ezt alátámasztják azon tények, hogy utóbb részletes jelentést írt a történekről, korábban az üldözés tényéről részletesen beszámolt rádión, vagyis az üldözés tényéről az ügyeletesnek tudomása volt, illetve az intézkedést követően is többször tett fel kérdéseket az ügyeletesnek mivel bizonytalan volt elvégzendő feladatai tekintetében, ekkor azonban az elfogás körülményeinek egyes részleteiről is szolgáltatott információkat. Több ítéletben így itt is részletesen kifejtette az ítéltábla, hogy a gyakorlatban, mely magtartartás tekinthető a Btk-ban megfogalmazott „kötelesség súlyos megszegésének”. A kötelességszegésnek egyforma súlyúnak kell lennie a „szolgálatban való elalvással, szeszes ital, kábítószer, vagy annak nem minősülő anyag fogyasztásával”, azonban ezek egyikének sem felel meg a vádlott magatartása.

Összességében megállapította az ítéltábla, hogy a vádlott nem szándékos mulasztást követett el, hanem szakszerűtlenül intézkedett, ami nem alapozza meg a kötelességszegés szolgálatban bűncselekmény elkövetését, legfeljebb fegyelmi felelősséget.

3.4. A folytatólágosság értelmezése

Néhány esetben a bűncselekmény folytatólágos alakzatának megállapítása is okozott problémát.

²⁸ 6.Kbf.63/2014/8.

A Btk. 6. § (2) bekezdése alapján

„Nem bűnhalmazat, hanem folytatólagosan elkövetett bűncselekmény az, ha az elkövető ugyanolyan bűncselekményt, egységes elhatározással, azonos sértett sérelmére, rövid időközönként többször követ el”.

A kötelességszegés szolgálatban bűncselekmények esetén a kialakult bírói gyakorlat szerint folytatólagosságot kell megállapítani minden olyan esetben, amikor „ugyanazon ör-, ügyeleti vagy egyéb szolgálatban az azonos akaratelhatározással elkövetett többszörös kötelességszegés áll fent”²⁹. Ezt a bírói jogértelmezést több ítélet is kifejtette, példaként álljon itt az alábbi konkrét eset.

Az elsőfokú ítélet szerint³⁰ a vádlott objektumörként egy technikai helyiségben szolgálatot látott el, feladata monitorok figyelése volt. Nevezett a helyiségben felszerelt kamerák tanúsága szerint a szolgálat alatt több esetben aludt el. Az elsőfokú bíróság ezért a vádlottat kötelességszegés vétségében mondta ki bűnösnek.

A másodfokon eljáró ítélőtábla³¹ a cselekményt jogi minősítését annyiban módosította, hogy a vádlott által elkövetett bűncselekményt folytatólagosnak minősítette. Az ítélet indokolása szerint „a vádlott a többszöri elalvással a katonai bűncselekmény nevesített elkövetési magatartását valósította meg, emellett a monitor figyelési kötelezettség nem teljesítésével a szolgálati kötelemét egyéb módon is súlyosan megszegte, vagyis az azonos akaratelhatározással elkövetett többszörös kötelességszegés áll fent, ami a folytatólagos elkövetés megállapításának alapjául szolgál”.

²⁹ 6.Kbf.14/2018/5.

³⁰ Kb.62/2017/2.

³¹ 6.Kbf.14/2018/5.

A következő ügyben nem a folytatólágosság értelmezése okozta a jogi minősítésbeli problémát, hanem azon tény eldöntése hányszor szegett kötelességet az elkövető. A jogerős ítélet végül egy esetben állapította meg, így nem állt fent a folytatólágosság.

Az ítélet szerint³² az I. rendű vádlott határrendészeti kirendeltségen, mint útlevél ellenőrző teljesített szolgálatot 2020. február 12-én 06.00 óra és 07.00 óra közötti időben melynek során egy ismeretlen honosságú személygépkocsit nem fogadott és az abban tartózkodó személyt sem igazoltatta, a fülkét sem hagyta el. Ezt az időközben a forgalmi sávra érkező II. rendű vádlott is észlelte, aki az I. rendű vádlott elszámoltatása céljából érkezett. A II. rendű vádlott megkezdte az I. rendű vádlott ellenőrzését mely kiterjedt a korlátozás alá eső tárgyak és az útlevélkezelő helyiség ellenőrzésére. Eközben még további jármű érkezett Magyarország irányából Románia felé, melyek szintén ellenőrzés nélkül haladtak tovább, és ezt mindkét vádlott észlelte.

A fentiek alapján a bíróság az I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólágosan elkövetett kötelességszegés szolgálatban büntetében, a II. rendű vádlottat előljároi intézkedés elmulasztása vétségében.

A másodfokú tanács az ítéletet megváltoztatta³³, és I. rendű vádlott cselekményét nem folytatólágosan elkövettként minősítette. Az ítéletben kifejtett álláspont szerint csak egy személygépkocsi vonatkozásában valósult meg a vádlott mulasztása, mivel a második és harmadik gépkocsi elhaladásakor másik szolgálati kötelemnek - az előljároi korrupciós ellenőrzésének is - alá kellett vetnie magát, így a cselekmény nem lehet folytatólágos.

³² Kb.53/2021/13.

³³ 6.Kbf.30/2021/35.

Egy másik ügyben³⁴ a vádlott 2013. december 22-én teljesített útlevelkezelői szolgálatot egy közúti határátkelőhely kamion termináljánál. A szolgálat közben a kijelölt szolgálati helyet úgy hagyta el 6 perc időtartamra, hogy erre sem utasítást, sem engedélyt nem kapott. Visszatérését követően 15 perc múlva jelentkezett egy ukrán honosságú kisbusz, melynek utasait nem ellenőrizte, útiokmányukat nem kezelte, személyazonosságukat nem ellenőrizte.

Magatartásával megszegte a Rendőrség Határszabályzatáról Szóló ORFK Utasítás több alpontját. Az elsőfokú bíróság ezért a vádlottat kötelességszegés szolgálatban büntetvében mondta ki bűnösnek.

A másodfokon eljáró ítélőtábla³⁵ az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és a vádlott cselekményét folytatólagosan elkövetettnek minősítette. Az ítélet indokolása szerint a vádlott egyazon szolgálaton belül, több különböző irányú feladatai tekintetében megvalósított kötelességszegő magatartása a folytatólagos elkövetés megállapítását alapozza meg.

3.5. Hivatali visszaélés vagy kötelességszegés szolgálatban?

A vizsgált ügyben³⁶ a Központi Nyomozó Főügyészség I. és II. rendű vádlottat kötelességszegés büntetvével vádolta. A vádlottak útlevelkezelői szolgálatra voltak vezényelve 2012. március 13-án egy határrendészeti kirendeltség kilépő oldalán Külföld1 ország irányába. A szolgálat során az I. rendű vádlott az okmányok és a körözési rendszerben való ellenőrzés nélkül léptetett ki két külföldi állampolgár által vezetett 7,5 tonnánál nehezebb nehéztehergépjárművet melyek mezőgazdasági nehézgépjárműveket szállítottak. Az inkriminált

³⁴ Kb .II/26/2014/3.

³⁵ 6.Kbf.12/2014/5.

³⁶ Kb. 819/2014/27.

határátkelőhelyen egyébként ilyen súlyú gépjárművek nem is közlekedhetnek, azokat az útlevelkezelői feladatokat ellátó vádlottnak vissza kellett volna fordítani. Későbbiekben megállapítást nyert, hogy a szállított mezőgazdasági járműveket Külföld² országból tulajdonították el, ezért azok körözését rendelték el, és a rendszerben szerepeltek. A szállítmányt másnap a Külföld¹ rendőrség tartóztatta fel.

Az ítélet szerint ezzel a vádlott „megszegte a Rendőrség Határrendészeti Szabályzatának több pontját, azért, hogy személy¹ és személy² külföld¹ állampolgároknak jogtalan előnyt biztosítsanak”, ezért a bíróság hivatali visszaélés büntetében mondta ki a vádlottakat bűnösnek. A hivatali visszaélés minősítést azzal indokolták, hogy jogtalan előnyt szereztek a nehézgépjárművek vezetőinek azzal, hogy a szállítmányt nem fordították vissza, hiszen csak több tíz km-re lett volna olyan átkelőhely, ahol ilyen súlyú jármű áthaladhat, ezzel jelentős üzemanyag költséget spórolhattak meg.

Az elsőfokú bíróság szerint a kötelességszegés büntetében nem állapítható meg a bűnösségük, mivel a cselekményük hivatali visszaélésnek minősül, és „mivel a katona által megvalósított kötelességszegő magatartás, ha a szolgálati kötelmek mellett a hivatali kötelmek megszegését is jelenti, úgy csak a hivatali bűncselekményt kell megállapítani, ezért a bíróság jelen ügyben is csak a hivatali visszaélést állapította meg”.

A másodfokon eljáró ítélőtábla³⁷ a jogi minősítés tekintetében változtatta meg az ítéletet. Egyrészt leszögezte, hogy a hivatásos állományú rendőr egyaránt lehet hivatali és katonai bűncselekmény alanya is és a két bűncselekmény állhat alaki halmazatban. Azonban a hivatali visszaélés büntette jelen ügyben nem állapítható meg, így a vádlottat a kötelességszegés

³⁷ 6.Kbf.63/2014/8.

szolgálatban bűncselekményben mondta ki bűnösnek. Az indokolás szerint ugyanis a jogtalan előny szerzésének célzata a terhelt vonatkozásában nem állapítható meg, a jogtalan előny a gépkocsit vezető személyeknél jelentkezhetett, arra vonatkozó adat pedig nem áll rendelkezésre, hogy a vádlott célzata részükre jogtalan előny biztosítása lett volna.

A vádlott azzal a magatartással, hogy nem fordította vissza és nem ellenőrizte a járműszerelvényt több utasítást szegett meg, mely a szolgálatra jelentős hátrány okozásával járt.

Egy másik ügyben³⁸ az elsőfokon eljáró katonai tanács a vádirattól eltérően nem hivatali visszaélésnek, hanem kötelességszegés szolgálatban vétségének minősítette a rendőr vádlottak cselekményét.

A II. r vádlott 2015. május 24-én a MRFK ügyeletét felhívta azzal, hogy volt menyje (1. számú tanú) lakására menjenek ki, mert nevezett tulajdon elleni szabálysértést követett el azzal, hogy a láthatás céljából nála tartózkodó gyermektől elvette 1 db 35.000 forint értékű adathordozót, ami a vádlott édesanyja főnökének tulajdona. Közölte, hogy feljelentést is tett már ebben az ügyben.

A beszélgetésben arra kérte I. rendű vádlottat, hogy hívják fel az 1.sz. tanú figyelmét arra, hogy amennyiben visszaadja a pendrive-ot a törtétek miatt nem lesz ügy.

Ezt követően a II. r. vádlott felbujtásának hatására I. r. vádlott telefonon felhívta a járőrvezetőként szolgálatot teljesítő III. r. vádlottat és azzal a közléssel, hogy „ez félig-meddig maszek” és „nem rendőri dolog” tájékoztatta a II. r. vádlott által előadottak lényegéről.

Az I. r. vádlott ezt követően azért, hogy jogtalan előnyt szerezzen II. r. vádlott részére, arra utasította III. r. vádlottat,

³⁸ Kb.5/2016/11.

hogy jelenjen meg az 1.számú tanú lakásán és közölje vele, hogy „komoly büntetőeljárást” vonhatnak magukra és „nagyon komoly kártérítési pört is a nyakukba lehet akasztani”, ezért „térjenek jobb belátásra”, „mivel nagyon komoly baj érheti őket” és „lehet, hogy egy milliós kártérítés lesz a nyakukba akasztva”.

I. r. vádlott a tevékenység-irányítási központ küldési naplójában a járőr helyszínre küldésének tényét nem rögzítette.

A pendrive adathordozó hivatalos út megkerülésével történő megszerzésének céljából a gépkocsizó járőrszolgálatot teljesítő III. r. vádlott az I. r. vádlott utasításának megfelelően ugyanezen a napon 21:07 órakor megjelent 1. számú tanú lakásán. III. r. vádlott jogszerű eljárás látszatát keltve 1. számú tanúval közölte, hogy értesítést kaptak arról, hogy elloptak egy pendrive adathordozót az unokájuk táskájából és azért érkeztek, hogy azt elvigyék. III. r. vádlott megállapította, hogy az utasítással érintett tárgy nem pendrive, hanem egy toll alakú kép- és hangrögzítésre alkalmas technikai eszköz, ezért további intézkedést nem foganatosítottak. III. r. vádlott ezt követően I. r. vádlott részére telefonon jelentést tett arról, hogy a keresett tárgy egy toll alakú lehallgató készülék, amellyel a gyermek édesanyja a nagyszülőket hallgatta le és a nagyszülők az eszközt egy ügyvédhez kívánják elvinni.

I. r. vádlott a jelentés alapján kijelentette, hogy „mi ebbe nem folyunk bele”, majd a járőröknek engedélyt adott a helyszín elhagyására.

A bíróság által megállapított tényállás szerint az I. rendű vádlott jogszerűen járt el, amikor (utólag kiderült téves információ alapján) kiküldte a III. rendű vádlottat azzal, hogy próbálják meg rávenni az 1. számú tanút arra, hogy önként adja vissza az eltulajdonított pendriveot. Ugyanígy jogszerű volt a II. rendű vádlott cselekménye, aki azzal kérte meg az I. rendű

vádlottat, hogy küldjön ki járórt az eltulajdonított tárgy visszaszerzése érdekében, mivel szintén tévedésben volt az adathordozó eltulajdonításával kapcsolatban. E körben tehát egyértelmű az, hogy az I., II. és III. rendű vádlottak terhére a hivatali helyzetével egyéb módon visszaélés a terhére nem róható, így mindhárom vádlottat felmentette a hivatali visszaélés vádja alól.

Mivel azonban I. és III. rendű vádlottak nem rögzítették az intézkedéssel kapcsolatos szükséges adatlapot a TIR rendszerben több szolgálati kötelmet szegtek meg, így az eljáró törvényszék kötelességszegés szolgálatban büntetőben bűnösnek mondta ki mindkét vádlottat.

A másodfokon eljáró ítélőtábla³⁹ az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és a vádlottak cselekményét az eredeti vádnak megfelelően hivatali visszaélés büntetőnek minősítette. Álláspontja szerint a kötelességszegés szolgálatban bűncselekmény elkövetése nem állapítható meg. Indokolása szerint viszont a hivatali visszaélés minden törvényi tényállási eleme megvalósult, ugyanis sem a II. rendű vádlottnak, sem az I. és III. rendű vádlottaknak nem volt arra törvényes lehetősége, hogy a II. rendű vádlott magánügyében menjenek ki intézkedni rendőri hivatali mivoltuk felhasználásával.

Összegzés, következtések

A vizsgált időszak nagyságára (6 éves intervallum) és a rendőrségi szolgálati jogviszonyban elkövetett ügyek számára (102 db) tekintettel kijelenthető, hogy a másodfokon eljáró Fővárosi Ítélőtábla katonai tanácsa viszonylag kevés esetben változtatta meg (11,7 %) az elsőfokú ítéleteket a jogi minősítés

³⁹ 6.Kbf.102/2016/7.

tekintetében.

Az általam kigyűjtött, rendszerezett és az alábbiakban felsorolt típushibák a vizsgált esetek kis részében fordultak elő, nem tekinthetők általánosan elterjedtek.

A minősített eset, mint eredményre (szolgálatra jelentős hátrány veszélye) kiterjedő szándék vizsgálatkor az eshetőleges szándék és a hanyag gondatlanság elhatárolásához az ítéletábra több esetben kimondta, hogy azt kell vizsgálni: az elkövetőnek volt-e alapja az eredmény elmaradásban bízni, annak elmaradására mekkora esély volt?

A minősített esetben megfogalmazott eredmény (szolgálatra súlyos hátrány) értelmezése is vetett fel kérdéseket. A vizsgált ítéletek alapján látható, hogy bizonyos kiemelt szolgálati feladatokkal kapcsolatos előírások így például az államhatár őrzésével, fogdaszolgálattal kapcsolatos bármilyen szintű rendelkezések megszegése megalapozhatja a szolgálatra súlyos hátrány azaz a minősített eset megállapítását.

A tényállás negyedik elkövetési magatartásának értelmezése (szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezések más súlyos módon való megszegése) is okozott minősítésből eredő problémákat. Itt a kialakult gyakorlat azokat a magatartásokat tekinti büntetendőnek, amelyek legalább olyan súlyosak, mint a törvényi tényállásban foglalt másik három magatartás: elalvás, szeszes ital, kábítószer, vagy kábítószernek minősülő anyag fogyasztása, a rendeltetési hely elhagyása.

A folytatólágosság, mint minősítési kérdés eldöntéséhez azt kell vizsgálni, hogy fennállott-e az azonos akaratelhatározással elkövetett többszörös kötelelességszegés. Így például az elkövető egy szolgálat során több esetben aludt el, a határforgalom ellenőrzése során több áthaladó jármű ellenőrzését mulasztotta el.

A hivatali visszaélés és kötelességszegés szolgálatban bűncselekmény alaki halmazatban való elkövetését nem zárja ki a bírói gyakorlat. A hivatali visszaélés viszont egy célzatos bűncselekmény, ezért annak megállapításához azonban a jogtalan haszonszerzési vagy hátrányokozási célzat fennállását is vizsgálni kell az egyes belső szolgálati kötelmek megsértésén kívül.

A magyar jogrendszer a római-germán jogcsalád részének tekinthető, ahol az írott jognak van kiemelkedő szerepe. Azonban a korábbi ítéletek, mint precedens értékű, és általános érvényű döntések segítségül szolgálhatnak a jogalkalmazóknak ennek a bűncselekménynek a vizsgálatakor az értelmezési kérdések felmerülése esetén. Tekintve, hogy a vizsgált tényállás több elemének magyarázatát a bírói gyakorlat alakította ki, a mindekori jogalkalmazónak ismernie kell e tárgyban korábban hozott korábbi döntéseket.